

Resource: Termini muhimu (unfoldingWord)

License Information

Termini muhimu (unfoldingWord) (Swahili) is based on: unfoldingWord® Translation Words, [unfoldingWord](#), 2022, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Termini muhimu (unfoldingWord)

J

Jamaa, Jangwa, Jaribio, Jaribio, Jaribu, Jehanamu, Jemadari, Jembe, Jikwaa, Jirani, Jisalimisha, Jitu, Jiwe, Jiwe la Pembeni, Joho, Jua, Jua-uhusiano, Juma la Wakati wa Kibiblia, Juu Sana

Jamaa

Ufafanuzi:

Neno "jamaa" linamaanisha ndugu wa damu wa mtu, anayezingatiwa kama kundi. Neno "ndugu" linarejelea hasa jamaa wa kiume.

- "Jamaa" inaweza tu kurejelea jamaa wa karibu wa mtu, kama vile wazazi na ndugu, au inaweza pia kujumuisha jamaa wa mbali zaidi, kama vile shangazi, wajomba, na binamu.
- Katika Israeli ya kale, ikiwa mtu alikufa, jamaa wake wa kiume wa karibu alitarajiwa kuoa mjane wake, kusimamia mali yake, na kusaidia kuendeleza jina la familia. Jamaa huyu aliitwa "mkombozi wa jamaa."
- Neno "jamaa" linaweza pia kutafsiriwa kama "ndugu" au "mwanafamilia."

Marejeleo ya Biblia:

- [Warumi 16:9-11](#)
- [Ruthu 2:20](#)
- [Ruthu 3:9](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0251, H1350, H4129, H4130, H7138, H7607, G47730

Jangwa

Ufafanuzi:

Jangwa, au nyika, ni mahali pakavu na tasa ambapo mimea na miti michache sana inaweza kukua.

- Jangwa ni eneo la ardhi lenye hali ya hewa kavu na mimea au wanyama wachache.
- Kutokana na hali ngumu, ni watu wachache sana wanaoweza kuishi jangwani, hivyo pia inajulikana kama "nyika."
- "Nyika" ina maana ya kuwa mbali, Ukiwa na kutengwa na watu.
- Neno hili linaweza pia kutafsiriwa kama "mahali palipoachwa" au "mahali pa mbali" au "mahali pasipo na watu."

Marejeleo ya Biblia:

- [Matendo 13:16-18](#)
- [Matendo 21:38](#)
- [Kutoka 4:27-28](#)
- [Mwanzo 37:21-22](#)
- [Yohana 3:14](#)
- [Luka 1:80](#)
- [Luka 9:12-14](#)
- [Marko 1:3](#)
- [Mathayo 4:1](#)
- [Mathayo 11:8](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0776, H2723, H3293, H3452, H4057, H6160, H6723, H6728, H6921, H8047, H8414, G20470, G20480

Jaribio

Ufafanuzi:

Neno "jaribio" linamaanisha uzoefu mgumu au wa maumivu unaofichua nguvu na udhaifu wa mtu.

- Mungu hujaribu watu, lakini yeye hawajaribu kufanya dhambi. Shetani, hata hivyo, ndio huwajaribu watu kufanya dhambi.
- Mungu wakati mwingine hutumia majaribu kufichua dhambi za watu. Jaribio husaidia mtu kuacha dhambi na kumkaribia Mungu.
- Dhahabu na metali nyingine hupimwa kwa moto ili kujua jinsi zilivyo safi na imara. Hii ni picha ya jinsi Mungu anavyotumia hali za maumivu kujaribu watu wake.
- "Kuweka kwenye jaribio" kunaweza kumaanisha, "kutoa changamoto kwa kitu au mtu kuthibitisha thamani yake."
- Katika muktadha wa kumjaribu Mungu, inamaanisha kujaribu kumfanya afanye muujiza kwa ajili yetu, tukitumia huruma yake.
- Yesu alimwambia Shetani kwamba ni makosa kumjaribu Mungu. Yeye ni Mwenyezi, Mungu mtakatifu ambaye yuko juu ya kila kitu na kila mtu.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Neno "kujaribu" linaweza pia kutafsiriwa kama, "kuchochea" au "kusababisha kupitia matatizo" au "kuthibitisha."
- Njia za kutafsiri "mtihani" zinaweza kuwa, "changamoto" au "uzoefu mgumu."
- Kuweka "kuwekwa kwenye jaribio" kunaweza kutafsiriwa kama "kujaribu" au "kuweka changamoto" au "kulazimisha kuthibitisha uwezo wake."
- Kwenye muktadha wa kumjaribu Mungu, hii inaweza kutafsiriwa kama "kujaribu kumlazimisha Mungu kuthibitisha upendo wake."

- Kwenye baadhi ya muktadha, wakati Mungu si mhusika mkuu, neno "jaribu" linaweza kumaanisha "shawishi."

(Tazama pia: jaribu)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Yohana 4:1](#)
- [1 Wathesalonike 5:21](#)
- [Matendo 15:10](#)
- [Mwanzo 22:1](#)
- [Isaya 7:13](#)
- [Yakobo 1:12](#)
- [Maombolezo 3:40-43](#)
- [Malaki 3:10](#)
- [Wafilipi 1:10](#)
- [Zaburi 26:2](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H5254, H5713, H5715, H5749, H6030, H8584, G12420, G12630, G13030, G13820, G19570, G31400, G31410, G31420, G31430, G39840, G43030, G44510, G48280, G60200

Jaribio

Ufafanuzi:

Neno "jaribio" linarejelea hali ambapo kitu au mtu "hujaribiwa" au kupimwa.

- Jaribio linaweza kuwa kusikiliza kesi ya kisheria ambapo ushahidi unatolewa kuthibitisha ikiwa mtu ni msafi au mwenye hatia ya makosa.

- Neno "jaribio" linaweza pia kumaanisha changamoto ngumu ambazo mtu hupitia wakati Mungu anapojaribu imani yao. Neno lingine kwa hili ni "majaribu," na "jaribu" ni aina moja ya jaribio.
- Watu wengi katika Biblia walijaribiwa ili kuona kama wangeendelea kuamini na kumtii Mungu. Walikumbana na majaribu kama vile kupigwa, kufungwa gerezani, au hata kuuawa kwa sababu ya imani yao.

(Tazama pia: jaribu, mtihamu, usafi, hatia)

Marejeleo ya Biblia:

- [Kumbukumbu la Torati 4:34](#)
- [Ezekieli 21:12-13](#)
- [Maombolezo 3:58-61](#)
- [Mithali 25:7-8](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0974, H4531, H4941, H7378, G01780, G13830, G29190, G39860

Jaribu

Ufafanuzi:

Kumjaribu mtu ni kujaribu kumfanya mtu huyo afanye jambo lisilo sahihi.

- Jaribu ni kitu kinachosababisha mtu kutaka kufanya kitu kibaya.
- Watu wanajaribiwa na asili yao wenyewe ya dhambi na na watu wengine.
- Shetani pia huwajaribu watu kutomtii Mungu na kufanya dhambi dhidi ya Mungu kwa kufanya mambo mabaya.
- Shetani alimjaribu Yesu na kujaribu kumfanya afanye kitu kibaya, lakini Yesu alikataa vishawishi vyote vya Shetani na hakutenda dhambi kamwe.
- Mtu anayemjaribu Mungu si kwamba anajaribu kumfanya afanye jambo baya, bali anaendelea katika kutotii kwa ukaidi kwake hadi Mungu analazimika kumjibu kwa kumwadhibu. Hii pia inaitwa "kumjaribu Mungu."

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Neno "jaribu" linaweza kutafsiriwa kama "jaribu kusababisha dhambi" au "shawishi" au "sababisha tamaa ya dhambi."
- Njia za kutafsiri "majaribu" zinaweza kujumuisha, "vitu vinavyovutia" au "vitu vinavyomshawishi mtu kufanya dhambi" au "vitu vinavyosababisha tamaa ya kufanya kitu kibaya."
- Kumjaribu "Mungu" kunaweza kutafsiriwa kama "Kumjaribu Mungu" au "Kujaribu Mungu" au "Kujaribu uvumilivu wa Mungu" au "Kusababisha Mungu kuadhibu" au "Kuendelea kumwasi Mungu kwa ukaidi."

(Tazama pia: kutotii, Shetani, dhambi, jaribio)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Wathesalonike 3:4-5](#)
- [Waebrania 4:15](#)
- [Yakobo 1:13](#)
- [Luka 4:2](#)
- [Luka 11:4](#)
- [Mathayo 26:41](#)

Mifano kutoka kwa hadithi za Biblia:

- **25:1** Kisha Shetani alikuja kwa Yesu na **kumjaribu** kufanya dhambi.
- **25:8** Yesu hakukubali **majaribu** ya Shetani, hivyo Shetani alimuacha.
- **38:11** Yesu aliwaambia wanafunzi wake waombe ili wasije wakaingia katika **majaribu**.

Data ya Neno:

- Strong's: H0974, H4531, H5254, G05510, G15980, G39850, G39860, G39870

Jehanamu

Ufafanuzi:

Jehanamu ni mahali pa mwisho pa maumivu na mateso yasiyo na mwisho ambapo Mungu atawaadhibu wote wanaomuasi na kukataa mpango wake wa kuwaokoa kupitia dhabihu ya Yesu. Pia inajulikana kama "ziwa la moto."

- Jehanamu inaelezewa kama mahali pa moto na mateso makali.
- Shetani na pepo mbaya wanaomfuata watatupwa katika jehanamu kwa adhabu ya milele.
- Watu ambao hawaamini dhabihu ya Yesu kwa dhambi zao na hawamwamini ili awaokoe, wataadhibiwa milele motoni.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Maneno haya yanapaswa kutafsiriwa tofauti kwa kuwa yanatokea katika muktadha tofauti.
- Lugha zingine haziwezi kutumia "ziwa" katika kifungu "ziwa la moto" kwa sababu inahusu maji.
- Neno "jehanamu" linaweza kutafsiriwa kama "mahali pa mateso" au "mahali pa mwisho pa giza na maumivu."
- Neno "ziwa la moto" linaweza pia kutafsiriwa kama "bahari ya moto" au "moto mkubwa (wa mateso)" au "uwanja wa moto."

(Tazama pia: mbinguni, kifo, kuzimu, shimo)

Marejeleo ya Biblia:

- [Yakobo 3:6](#)
- [Luka 12:5](#)
- [Marko 9:42-44](#)
- [Mathayo 5:21-22](#)
- [Mathayo 5:29](#)
- [Mathayo 10:28-31](#)
- [Mathayo 23:33](#)
- [Mathayo 25:41-43](#)
- [Ufunuo 20:15](#)

Mifano kutoka kwa hadithi za Biblia:

- **50:14** Yeye (Mungu) atawatupa katika **jehanamu**, ambako watalia na kusaga meno yao kwa uchungu milele. Moto ambao hauzimiki utaendelea kuwachoma, na minyoo haitawahi kuacha kuwatafuna.
- **50:15** Atamtupa Shetani katika **jehanamu** ambako atateketea milele, pamoja na kila mtu aliyemchagua kumfuata badala ya kumtii Mungu.

Data ya Neno:

- Strong's: H7585, G00860, G04390, G04400, G10670, G30410, G44420, G44430, G44470, G44480, G50200, G53940, G54570

Jemadari

Ufafanuzi:

Neno "jemadari" linamaanisha kiongozi mwenye nguvu au muhimu zaidi wa kundi fulani.

- Mifano ya hii ni pamoja na "jemadari mwanamuziki," "jemadari kuhani," "jemadari mkusanya kodi," na "jemadari mtawala."
- Pia, inaweza kutumika kumrejelea mkuu wa familia maalum, kama ilivyo katika Mwanzo 36 ambapo wanaume fulani wanatajwa kama "majemadari" wa koo zao za familia. Katika muktadha huu, neno "jemadari" linaweza pia kutafsiriwa kama "kiongozi" au "mkuu wa familia."
- Linapotumika kuelezea nomino, neno hili linaweza kutafsiriwa kama "inayoongoza" au "inayotawala," kama vile "mwanamuziki anayeongoza" au "kuhani anayetawala."

(Tazama pia: mkuu, makuhani wakuu, kuhani, mtoza ushuru)

Marejeleo ya Biblia:

- [Danieli 1:11-13](#)
- [Ezekieli 26:15-16](#)
- [Luka 19:2](#)
- [Zaburi 4:1](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0047, H0441, H5057, H5387, H5632, H6496, H7218, H7225, H7227, H7229, H7262, H8269, H8334, G07490, G07500, G07540, G44100, G44130, G55060

Jembe

Ufafanuzi:

"Jembe" ni kifaa cha shambani kinachotumika kulima udongo ili kuandaa shamba kwa ajili ya kupanda.

- Majembe yana ncha kali zilizoelekezwa, ambazo huchimba kwenye udongo. Kwa kawaida, yana vipini ambavyo mkulima hutumia kuongozea jembe.
- Katika nyakati za Biblia, majembe yalivutwa kwa kawaida na jozi ya ng'ombe au wanyama wengine wa kazi.
- Majembe mengi yalitengenezwa kwa mbao ngumu, isipokuwa sehemu kali ambazo zilifanywa kwa chuma, kama vile shaba au chuma.

(Tazama pia: shaba, ng'ombe)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Samweli 8:10-12](#)
- [Kumbukumbu la Torati 21:4](#)
- [Luka 9:62](#)
- [Luka 17:7](#)
- [Zaburi 141:5-7](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0406, H0855, H2758, H2790, H5215, H5647, H5656, H5674, H6213, H6398, G07220, G07230

Jikwaa

Ufafanuzi:

Neno "jikwaa" linamaanisha "karibu kuanguka" wakati wa kutembea au kukimbia. Kwa kawaida inahusisha kujikwaa juu ya kitu.

- Kwa njia ya mfano, "kujikwaa" kunaweza kumaanisha "dhambi" au "kuyumba" katika kuamini.
- Neno hili pia linaweza kumaanisha kuyumba au kuonyesha udhaifu wakati wa kupigana vita au wakati wa kuteswa au kuadhibiwa.

Mapendekezo ya Tafsiri

- Kwenye muktadha ambapo neno "jikwaa" linamaanisha kujikwaa kimwili juu ya kitu, inapaswa kutafsiriwa kwa neno linalomaanisha "karibu kuanguka" au "kujikwaa."
- Maana halisi hii inaweza pia kutumika katika muktadha wa mfano, ikiwa inawasilisha maana sahihi katika muktadha huo.
- Kwa matumizi ya mfano ambapo maana halisi haingekuwa na maana katika lugha ya mradi, "kujikwaa" inaweza kutafsiriwa kama "dhambi" au "kuyumba" au "kuacha kuamini" au "kuwa dhaifu," kulingana na muktadha.
- Njia nyingine ya kutafsiri neno hili inaweza kuwa, "kujikwaa kwa kutenda dhambi" au "kujikwaa kwa kutoamini."
- Maneno "kufanywa kujikwaa" yanaweza kutafsiriwa kama "kusababisha kuwa dhaifu" au "kusababisha kuyumba."

(Tazama pia: amini, tesa, dhambi, kikwazo)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Petro 2:8](#)
- [Hosea 4:5](#)
- [Isaya 31:3](#)
- [Mathayo 11:4-6](#)
- [Mathayo 18:8](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H1762, H3782, H4383, H5062, H5063, H5307, H6328, H6761, H8058, G06790, G43480, G43500, G44170, G46240, G46250

Jirani

Ufafanuzi:

Neno "jirani" kwa kawaida linamaanisha mtu anayeishi karibu. Pia linaweza kumaanisha kwa ujumla mtu anayeishi katika jamii au kundi la watu sawa.

- "Jirani" ni mtu ambaye atalindwa na kutendewa wema kwa sababu yeye ni sehemu ya jamii hiyo hiyo.
- Kwenye mfano wa Agano Jipya wa Msamaria Mwema, Yesu alitumia neno "jirani" kwa njia ya mfano, akipanua maana yake kujumuisha wanadamu wote, hata mtu anayeonekana kama adui.
- Ikiwezekana, ni bora kutafsiri neno hili moja kwa moja kwa neno au kifungu kinachomaanisha "mtu anayeishi karibu."

(Tazama pia: mpinzani, fumbo, kundi la watu, Samaria)

Marejeleo ya Biblia:

- [Matendo 7:26-28](#)
- [Waefeso 4:25-27](#)
- [Wagalatia 5:14](#)
- [Yakobo 2:8](#)
- [Yohana 9:8-9](#)
- [Luka 1:58](#)
- [Mathayo 5:43](#)
- [Mathayo 19:19](#)
- [Mathayo 22:39](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H5997, H7138, H7453, H7468, H7934, G10690, G20870, G40400, G41390

Jisalimisha*Ufafanuzi:*

Kujisalimisha kwa kawaida kunamaanisha kuweka hiari chini ya mamlaka ya mtu au serikali.

- Biblia inawashauri waumini katika Yesu kujisalimisha kwa Mungu na kuheshimu mamlaka mengine katika maisha yao.
- Maagizo ya "kujisalimisha kwa kila mmoja" yanamaanisha kukubali kwa unyenyekevu marekebisha na kuzingatia mahitaji ya wengine badala ya mahitaji yetu binafsi.
- Kuishi katika utii kunamaanisha kumweka mtu chini ya mamlaka ya kitu au mtu.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Amri "jisalimisha kwa" inaweza kutafsiriwa kama "Jieke chini ya mamlaka ya," "fuata uongozi wa," au "heshimu na uonyeshe unyenyekevu."
- Neno "unyenyekevu" linaweza kutafsiriwa kama "utii" au "kufuata mamlaka."
- Fasili ya "kuishi katika utiifu kwa" inaweza kutafsiriwa kama "kuwa mtiifu kwa" au "kujitokeza chini ya mamlaka ya."
- Maneno "kuwa katika utiifu" yanaweza kutafsiriwa kama "kukubali mamlaka kwa unyenyekevu."

(Tazama pia: somo-utiifu)

*Marejeleo ya Biblia:**Data ya Neno:***Jitu***Ufafanuzi:*

Neno "jitu" kwa kawaida humaanisha mtu ambaye ni mrefu sana na mwenye nguvu.

- Goliathi, askari wa Mfilisti aliyepigana na Daudi, aliitwa jitu kwa sababu alikuwa mrefu sana, mkubwa, na mtu mwenye nguvu.
- Wapelelezi wa Israeli waliovinjari nchi ya Kanaani walisema kwamba watu wanaoishi huko walionekana kama majitu.

(Tazama pia: Kanaani, Goliathi, Wafilisti)

Marejeleo ya Biblia:

- [Mwanzo 6:4](#)
- [Hesabu 13:32-33](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H1368, H5303, H7497

Jiwe

Ufafanuzi:

Jiwe ni mwamba mdogo. Kumrushia mtu mawe ni kumtupia mawe na miamba mikubwa kwa lengo la kumuua. "Kumpiga mawe" ni tukio ambalo mtu alirushiwa mawe.

- Katika nyakati za kale, kupiga mawe kulikuwa njia ya kawaida ya kuwaua watu kama adhabu kwa uhalifu waliokuwa wamefanya.
- Mungu aliwaamuru viongozi wa Waisraeli kuwapiga mawe watu kwa dhambi fulani, kama vile uzinzi.
- Kwenye Agano Jipya, Yesu alimsamehe mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi na akawazuia watu wasimpige mawe.
- Stefano, ambaye alikuwa mtu wa kwanza katika Biblia kuuawa kwa kushuhudia kuhusu Yesu, alipigwa mawe hadi kufa.
- Kwenye mji wa Listra, mtume Paulo alipigwa mawe, lakini hakufa kutokana na majeraha yake.

(Tazama pia: uzinzi, kufanya, uhalifu, kifo, Listra, ushuhuda)

Marejeleo ya Biblia:

- [Matendo 7:57-58](#)
- [Matendo 7:59-60](#)
- [Matendo 14:5](#)
- [Matendo 14:19-20](#)
- [Yohana 8:4-6](#)
- [Luka 13:34](#)
- [Luka 20:6](#)
- [Mathayo 23:37-39](#)

Data Neno:

- Strong's: H0068, H0069, H0810, H1382, H1496, H1530, H2106, H2672, H2687, H2789, H4676, H4678, H5553, H5601, H5619, H6344, H6443, H6697, H6864, H6872, H7275, H7671, H8068, G26420, G29910, G30340, G30350, G30360, G30370, G40740, G43480, G55860

Jiwe la Pembeni

Ufafanuzi:

Neno "jiwe la pembeni" linamaanisha jiwe kubwa ambalo limekatwa kihalisi na kuwekwa kwenye pembe ya msingi wa jengo.

- Mawe mengine yote ya jengo hupimwa na kuwekwa kulingana na jiwe la pembeni.
- Ni muhimu sana kwa nguvu na utulivu wa muundo mzima.
- Kwenye Agano Jipya, Mkutano wa waumini unafananishwa kwa mfano na jengo ambalo lina Yesu Kristo kama "jiwe la pembeni."
- Vile vile kama jiwe la pembeni la jengo linavyosaidia na kuamua nafasi ya jengo zima, ndivyo Yesu Kristo alivyo jiwe la pembeni ambalo Mkutano wa waumini umejengwa na kushikiliwa.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Neno "jiwe la pembeni" linaweza pia kutafsiriwa kama "jiwe kuu la ujenzi" au "jiwe la msingi."
- Fikiria kama lugha lengwa ina neno kwa sehemu ya msingi wa jengo ambayo ni msaada mkuu. Ikiwa ndivyo, neno hili linaweza kutumika.
- Njia nyingine ya kutafsiri hii itakuwa, "jiwe la msingi linalotumika kwa pembe la jengo."
- Ni muhimu kuzingatia kwamba hii ni jiwe kubwa, linalotumika kama nyenzo thabiti na salama ya ujenzi. Ikiwa mawe hayatumiki kwa ajili ya kujenga majengo, kunaweza kuwa na neno lingine linaloweza kutumika kumaanisha "jiwe kubwa" (kama "mwamba") lakini pia linapaswa kuwa na wazo la kuwa limeundwa vizuri na kufaa.

Marejeleo ya Biblia:

- [Matendo 4:11](#)
- [Waefeso 2:20](#)
- [Mathayo 21:42](#)
- [Zaburi 118:22](#)

Neno Data:

- Strong's: H0068, H6438, H7218, G02040, G11370, G27760, G30370

Joho*Ufafanuzi:*

Joho ni vazi la nje lenye mikono mirefu ambalo linaweza kuvaliwa na mwanamume au mwanamke. Ni sawa na koti.

- Majoho yanafunguka mbele na hufungwa kwa ukanda au mkanda.
- Yanaweza kuwa marefu au mafupi.
- Majoho ya zambarau yalivaliwa na wafalme kama ishara ya kifalme, utajiri, na heshima.

(Tazama pia: kifalme, joho)

Marejeleo ya Biblia:

- [Kutoka 28:4-5](#)
- [Mwanzo 49:11-12](#)
- [Luka 15:22](#)
- [Luka 20:46](#)
- [Mathayo 27:27-29](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0145, H0155, H0899, H1545, H2436, H2684, H3671, H3801, H3830, H3847, H4060, H4254, H4598, H5497, H5622, H6614, H7640, H7757, H7897, H8071, G17460, G20670, G24400, G47490, G40160, G55110

Jua*Ufafanuzi:*

Inapotumika kwa maana hii, neno "kujua" na "maarifa" kwa ujumla humaanisha kuelewa kitu. Pia inaweza kumaanisha kuwa na ufahamu wa ukweli. Usemi "kufanya kujulikana" humaanisha kutoa taarifa.

- Neno "maarifa" linahusu taarifa ambazo watu wanajua. Linaweza kutumika kwa kujua dhana za kimwili au dhana za dhahania.
- Kujua kuhusu Mungu inamaanisha kuelewa ukweli kumhusu kutokana na kile alichotufunulia.
- Kujua "Sheria" inamaanisha kuwa na ufahamu wa kile Mungu ameamuru au kuelewa kile Mungu ameagiza katika sheria alizompa Mose.
- Wakati mwingine "maarifa" hutumiwa kama kisawe cha "hekima," ambayo inajumuisha kuishi kwa njia inayompendeza Mungu.
- "Maarifa ya Mungu" wakati mwingine hutumiwa kama kisawe cha "hofu ya Yahweh."

Mapendekezo ya Tafsiri

- Kulingana na muktadha, njia za kutafsiri "jua" inaweza kujumuisha "kuelewa" au "kufahamu" au "kujua" au "kuwa na ufahamu wa."
- Kwenye muktadha wa kuelewa tofauti kati ya vitu viwili, neno hili mara nyingi hutafsiriwa kama "kutofautisha." Linapotumika kwa njia hii, neno hili mara nyingi hufuatwa na kihusishi "kati ya."
- Neno "fanya kujulikana" linaweza kutafsiriwa kama "sababisha watu kujua" au "fichua" au "eleza kuhusu" au "fafanua."
- Kujua kuhusu kitu kinaweza kutafsiriwa kama "kuwa na ufahamu wa" au "kuwa na mazoea na."
- Usemi "jua jinsi ya" unamaanisha kuelewa mchakato au njia ya kufanya kitu. Inaweza pia kutafsiriwa kama "uweze" au "kuwa na ujuzi wa."
- Neno "maarifa" linaweza pia kutafsiriwa kama "kile kinachojulikana" au "hekima" au "ufahamu," kulingana na muktadha.

- Lugha zingine zina maneno mawili tofauti kwa "kujua," moja kwa kujua ukweli na nyingine kwa kumjua mtu na kuwa na uhusiano na mtu huyo. Neno la kujua ukweli linapaswa kutumika wakati wa kutafsiri maana hii ya neno "kujua."

(Tazama pia: jua-uhusiano, sheria, fichua, elewa, hekima)

Marejeleo ya Biblia:

Data ya Neno:

Jua-uhusiano

Ufafanuzi:

Inapotumika kwa maana hii, maneno "kujua," "maarifa," na "alijua" yanamaanisha kuwa na uhusiano na mtu.

- Kumjua Mungu kunamaanisha kuwa na uhusiano naye. Hii pia inatumika kwa kuwajua watu.
- Yesu alisema katika Mathayo 7:23 kwamba siku ya hukumu atawaambia baadhi ya watu "Sikuwajua kamwe." Kwa kusema "Sikuwajua kamwe," anamaanisha kwamba hakuwa na uhusiano wa kibinafsi nao.
- "Maarifa ya Mungu" wakati mwingine hutumiwa kama kisawe cha "hofu ya Mungu."
- Inapotumiwa kwa mwanamume na mwanamke, "kujua" mara nyingi ni sitiari inayorejelea tendo la gonono.

Mapendekezo ya Tafsiri

- Kulingana na muktadha, njia za kutafsiri maana ya "kujua" zinaweza kujumuisha "kuwa na ufahamu wa," "kuwa na mazoea na," au "kuwa na uhusiano na."
- Lugha zingine zina maneno mawili tofauti kwa "kujua," moja kwa kuelewa ukweli na moja kwa kumfahamu mtu na kuwa na uhusiano naye. Neno la kumfahamu mtu na kuwa na uhusiano naye linapaswa kutumika wakati wa kutafsiri maana hii ya neno "kujua."

(Tazama pia: kujua-habari, fichua)

Marejeleo ya Biblia:

Data ya Neno:

Juma la Wakati wa Kibiblia

Ufafanuzi:

Neno "juma" linamaanisha kipindi cha muda cha siku saba.

- Katika mfumo wa Kiyahudi wa kuhesabu wakati, juma huanza wakati wa machweo siku ya Jumamosi na kuishia machweo ya Jumamosi inayofuata.
- Kwenye Biblia, neno "juma" wakati mwingine linatumika kwa njia ya mfano kurejelea kundi la vipindi vya muda saba, kama vile miaka saba.
- "Sikukuu ya Majuma" ni sherehe ya mavuno inayofanyika baada ya wiki saba tangu Pasaka. Pia inajulikana kama "Pentekoste."

(Tazama pia: Pentekoste)

Marejeleo ya Biblia:

- [Matendo 20:7-8](#)[Kumbukumbu la Torati 16:9](#)
- [Mambo ya Walawi 23:15-16](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H7620, G45210

Juu Sana

Ufafanuzi:

Maneno "juu" na "juu kabisa" ni maneno ambayo kawaida yanamaanisha "mbinguni."

- Maana nyingine ya msembo "juu kabisa" inaweza kuwa "aliyeheshimiwa zaidi."
- Usemi huu unaweza pia kutumiwa kwa maana halisi, kama katika usemi "katika mti wa juu kabisa," ambao unamaanisha "katika mti mrefu zaidi."
- Usemi "juu kabisa" unaweza pia kumaanisha kuwa juu angani, kama vile kiota cha ndege kilicho juu kabisa. Katika muktadha huo inaweza kutafsiriwa kama "juu angani" au "juu ya mti mrefu."
- Neno "juu" linaweza pia kuashiria eneo lililoinuka au umuhimu wa mtu au kitu.
- Usemi "kutoka juu" unaweza kutafsiriwa kama "kutoka mbinguni."

(Tazama pia: mbinguni, heshima)

Marejeleo ya Biblia:

- [Maombolezo 1:13](#)
- [Zaburi 69:29](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H1361, H4605, H4791, H7682, G17220, G53080, G53100, G53110